

Az Instinctnek ez a harmadik verziója, és úgy tűnik egyre érettebb az előadás.

• A szükségszerűség írja át a koreográfiát: Várnagy Kristóf például egyik napról a másikra, váratlanul kiszállt. A Cirque Du Soleil csillogásával, anyagi hátterével nem tudok vetélkedni, az biztos. Így került be Viktória, aki ilyen értelemben egy véletlenszerű "baleset", de ahogy Francis Bacon mondta, a balesetek fantasztikus véletleneket produkálnak. Egy plusz nő szereplő a fiú-társaságban átalakította az egészet egy kicsit, és a nemiség kettőssége felé vitte el a hangsúlyokat. Ádám már Zoli sérülésekor beugrott egyszer a szerepébe, így az nem volt neki meglepetés. Nagyon sokat tanulok tőlük is, sokszor teljesen véletlenül találunk rá olyan kifacsart mozdulatokra, amelyekre azt mondom, hogy ez nekem kell, tegyük bele a darabba, ha az adott táncos képes megcsinálni még egyszer.

A Lábán-díjjal járó összeget egy következő munkára kell fordítani. Mi lesz jövőre?

• Alapvető célom az együttes-építés, hogy ténylegesen le tudjak szerződtetni hat táncost, és stabil adminisztrációnk legyen. Az Instincttel turnézunk egy keveset, Lille-ben, Brugge-ben, és remélhetőleg Németországban is. Kell vagy egy év, amire egy darab beindul. A következő munkámat az Instinctből csinálom természetesen, csak most átmegegyek intimbe. Szétszedem a helyzeteket, fragmentálok az egészet, duók és triók lesznek különállóan, intímebb szférában, más térben. Megpróbálok jobban az egyénre koncentrálni, megmutatni, hogy mi él belül abban az emberben, aki ebben a darabban szerepelt. Szeretnék ezúttal vízzel dolgozni, mint alap-térformával, mélységgel.

Hol tartózkodsz többet, Párizsban, vagy Budapesten? Hogyan oldod meg a kétlakiséget?

• Egyre nehezebben és most nagyon sokat kell itt lennem. Bizonyítanom kell, hogy magyar vagyok. Pedig tulajdonképpen mindegy, hogy hol tartózkodom, ha közben megalkotok valamit. Kurtág Györgyöt sem kérdezik meg, hogy éppen hol van, mert bárhol van, képviseli a művészeti ágat, amelyhez tartozik és képviseli a minőséget.

Koren Zsolt KERÜLNI A KÉNYSZERES ÖNISMÉTLÉST

interjú PATÁKY KLÁRIVAL

Mit igazol vissza, mennyiben érvényes reagálás a Lábán-díj?

• Akik adták, számomra nagyon fontos személyek, noha nem tudható mindig minden zsűritagról, mit gondol az adott produkcióról. Hogy egyáltalán felmerült a darabunk, vagy a nevünk, azt jelenti, figyelnek ránk, az pedig, hogy jelölik is a díjra, azt sugallja, jónak is tartották azt, amit létrehoztunk. Nagyon "munkás" darab a *Nagyon jól vagyok, Iszi, ne keress!*, ezért azt is merem gondolni, hogy a befektetett energiát is értékelik egy ilyen jelöléssel. A megjelent kritikák is azt emelték ki, hogy a színpadra került mozgásanyag megmunkált, kiérlelt, igényes. Jó érzés, hogy ezt nem csak én gondolom így, hanem - a jelek szerint- látszott is.

Meglepett a díj?

• A jelölés lepett meg. Önmagában az, hogy bekerültem az első tízbe, nagyobb öröm és izgalom, mint aztán átvenni a díjat. Ez még fiatal elismerés, ezért az, aki korábban nem került vele kapcsolatba, nem is reménykedik benne, hogy megkapja.

Hogy érzed, a koreográfusi pályád mennyiben tud a figyelem középpontjában lenni?

• Amióta 2002-ben megjelentem az Inspiráción, folyamatosan érzem a szakma figyelmét. Ezt szerencsének és megiszteltetésnek egyaránt nevezhetem.

Többekről tudhatom, hogy a mai napig követik a munkáimat, legutóbbi bemutatónkra is sokan eljöttek a szakmából. Az viszont rejtély, hogy a nagyközönség mit gondol az előadásaimról. A bemutató talán az egyetlen előadás, amit ebben a szcénában nem nagy kihívás megtölteni, míg az újrajátszásnak ezerféle akadálya lehet.

A díjazott előadás mindössze kétszer ment.

• Részben szervezési okok miatt játszhattuk csak kétszer, részben az egyik táncos, Kántor Katalin sérülése miatt. De amióta a táncosaim többsége külföldön dolgozik, gyakorlatilag nincs olyan darabom, amit újra elővehetnénk - még, ha van is hozzá színpadunk. Nem akarok újra Szabó Csongor elköltözésén siránkozni, de mivel korábban a legtöbb darabom főszerepét ő játszotta, most gyakorlatilag nem vehetek elő a szekrényből semmit. Csupán a Trafóban létrejött új koreográfia és a *Nagyon jól vagyok Iszi ne keress!* az, ami mostanában játszható lesz. Szomorú jelenség, és némi fáradtságot is érzek emiatt: érdekes darabok és értékes pillanatok tűnnek el a semmibe.

Reménytelennek érzem ellene menni a rendszernek. Nincs rá hely, igény és pénz, hogy értékes produkciók kiforrjanak, mi több, kifussanak. Ez alapvetően rengeteg alkotót érint, akik néha több energiát adnak át és generálnak, mint például egy prózai előadás létrehozói. Nehezen feldolgozható ez a helyzet.

S ezt csak tetézi, ha valaki nem sűrgeti a bemutatókat, mint például te.

• Érdekes, hogy a legutóbbi premierünk elég közel volt az előzőhöz, s a próbafolyamat alatt többször is éreztem: még nem ürült ki a testem. Olykor azon kaptam magam, hogy hasonló mozdulatok kerülnek elő, mint az előző darabban. Ez zavaró - az embernek nyilván lehet mindig új és új mondandója, de nem feltétlenül háromhavonta. Szeretnék csak akkor darabot csinálni, ha van valódi, új gondolatom. Fontos, hogy fizikailag is szükségét érzem a közlésnek, és, hogy kimosódjon belőlem az előző darab, hogy higgadtan, tisztán nyúljak az új témához. Remélhetőleg van felismerhető mozgásvilágom, de igyekszem elkerülni a kényszeredett önmélteléseket.

Kevés annyira rossz érzés van a próbateremben, mint amikor az előző darabod lépései jönnek ki belőled - és más nem.

Mennyiben tekintheted saját koreográfiának, amikor egy musical-előadáshoz szegődsz mozgást tervezni?

• El tudom fogadni, hogy ez egy alkalmazott műfaj, ami szinte csak konfliktussal jár, talán azért nem sokkal, na és kompromisszumokkal is. Azt hiszem, ilyen helyzetben soha nem vagyok maximálisan elégedett a munkámmal, hiszen ilyenkor nincs annyi időm, amennyit a saját táncosaimmal egyébként elszőnléne egy-egy kompozíción. Alapvető különbség az is, hogy nem táncosokkal dolgozom, többször van olyan érzésem, hogy túl nehéz lépéseket, kombinációkat akarok betanítani a színészeknek. De ez így természetes, magam is elvárom, hogy a saját darabjaimban például a jelmeztervezők ne a saját művészi elképzeléseiket akarják megvalósítani, hanem a produkció igényeit és szükségleteit szolgálják ki. Felvállalhatatlan kéréseket természetesen nem teljesítek, egészséges egyezségektől viszont nem irtózom. Hiszen már önmagában az is egy kompromisszum, hogy prózai színészeknek tanítok be táncot: sok mindenre nem képes a testük.

Lehet mondani, hogy a saját táncosaidat viszont egyáltalán nem kíméled, ugye?

• A szerencsémnek köszönhetem, hogy valóban profikkal dolgozhatom általában, vagy, hogy egy osztályba járhattam a színművészetin a város egyik legjobb táncosával, Szabó Csongorral. Hozzá vagyok szokva, hogy képesek arra, amit kérek, és nem ütköznek alapvető akadályokba. Kemény vagyok, igen, de nagyon kedélyes próbafolyamataink vannak. Ha dolgozunk, akkor kifulladásig dolgozunk, de remekül érezzük közben magunkat.

És az izületek is nyilván...

• Vigyázunk rájuk, még, ha nem is mindig úgy tűnik. Csalóka dolgok ezek, de aki jól esik, annak nem fáj. A Nagyon jól vagyok... című előadásban ráadásul olyan izmok kerültek elő és mozdultak meg, amelyeknek a létezéséről nem is tudtunk.

Ennél a darabnál egyébként mi volt az a gondolat, amiből elindultál? Milyen közlésvágy mozgatott meg?

• A saját, akkori állapotomból indultam ki, amit úgy foglalnék össze: várakozás. Ellentétben számos visszajelzéssel, amely nagyon drámainak, sőt, tragikusnak minősítette ezt a darabot, én lírai könnyedségű koreográfiának terveztem, mi több, annak tekintem ma is. Az az állapot, amikor az ember már túl van valamin, de nem tudja, hogy mi áll előtte. Viszont biztos abban, hogy mindaz, ami megtörtént, az érte történt, még akkor is, ha nehezen dolgozható fel.

Banális érvnek tűnik ez, de meghatározó rácsodálkozásból indul.

Miért most szóaltattad meg először a táncosokat?

• Korábban előfordult már, hogy ráénekelünk a zenére, tehát már kinyitottuk a szánkat, azonban most tényleg először beszélünk prózában.

Az eredeti ötlet eleve az volt, hogy a darab címe (Nagyon jól vagyok, Iszi ne keress) repetitív módon ismétlődik adott jelenethez kapcsolódva.

Ezt aztán elvetettük a próbák során, miközben előtérbe került a korábbi ötletünk, a "hahózás".

A Trafóban készült legújabb darabod teljesen más hangot üt meg, teljesen más témában.

• Újfent hosszú címe van: *Ahol az álmokat foglyul ejtették*. Most, hogy készen van, nem ezt a címet adnám már neki. Az álmokból akartunk kiindulni, sok időt töltöttünk egymás álmaival, és egy bizonyos álmokép ismétléseire szerettem volna ráépíteni a történeteket, azonban a mozgásanyag időközben más irányba vitte az előadást. Ez a darab, azt hiszem, nincs kész. Szeretnék belőle egy hosszabb verziót készíteni, amiben még nem kizárt, hogy visszakanyarodunk az álmokhoz. Egy ismerősöm szerint nem önálló álmoképekről, inkább olyan emberekről szól, akiknek ismétlődő álmaik vannak. Más pedig olyan találkozáshoz hasonlította a darabot, amely bizonytalansággal indul, majd beteljesül és lecsendesül. A lámpák révén persze mégis van álomszerűsége, líraisága.

Melyik részre erősítenél rá, ha lesz lehetőséged kibővíteni az anyagot?

• Formailag hihetetlen lehetőségeket rejt még magában - talán a koreográfus önzése, de szívesen ötletelnék még a lámpákkal. Steve Reich zenéje összesen 57 perc, egyelőre kérdés, hogy tudunk-e ennyi mozgásanyagot hozzá társítani. Az idő elegendő lenne ahhoz, hogy a scenikai rész is kiteljesedjék és az eredeti koncepció is megvalósuljon.

Elégedett vagy a pályád alakulásával? Meg tudod valósítani azt, amit terveztél, mielőtt ezt a pályát választottad?

• Véletlenszerűen lettem koreográfus, nem volt elképzelésem. A főiskolai felvétélre "készülve" először éppen a vizsga előtt éjfélkor kezdtem kigondolni, hogy egyáltalán mit mutassak a bizottságnak. Emlékszem, Bozsik Yvette meg is kérdezte, hogy ezt mennyi idő alatt csináltam.

Mit mondtál?

• Kevés. Ezt. Remélhetőleg nem azért tette fel ezt a kérdést, mert minősíthetetlennek találta - hiszen felvettek. Nem akartam elszántan koreográfus lenni.

Táncoltam, amatőr színjászó voltam, érdekelték a művészetek és tettem egy próbát. Ekkor egyébként ötödéves voltam a jogi karon. Fodor Antal tanár úr aztán megerősített abban, hogy ez nekem való. Elkezdtem koreografálni úgy, hogy nem éreztem a valódi súlyát.

Később bizonyosan ezzel is kellett szembesülnöd.

• Pontosan akkor kezdtem pánikolni, amikor felkért a Trafó a Boleróra a Pólusok-est keretében. Hetekre megállt a munka, mert azon görcsöltem, hogy tétje van.

Mi volt ennek az oka? Maga a Trafó?

• Persze a Trafó is, de talán inkább Ravel zenéje. Volt mögöttem már néhány darab, mégis félttem: mi lesz, ha nem sikerül a Bolero? A görcs a Bolero ismertségének is szólt, ez párosult azzal, hogy mindez, ha nem sikerül, akkor nagyon látványosan nem fog sikerülni, mert a Trafóban vagyunk. Pedig merni kell rosszat csinálni, törvényszerű, hogy nem lehet minden jó.

Van egyébként valódi tétje, ha egy koreográfus először alkothat a Trafóban?

• Azt gondolom, igen. Nem könnyű oda bejutni, noha ez nem is egy szakmai kérdés. A szakma általában tudja, hogy ki mire készül, kinek mi sikerült, mi nem.

Vizont számtalan olyan néző jár a Trafóba, aki a Merlinbe, vagy a SÍN-be nem megy el kortárs magyar táncelőadást nézni, tehát a legszélesebb közönségréteget itt érhetem el. Az adja éppen a súlyát, hogy aki először a Trafóban lát, jó eséllyel megjegyzi a nevünket. S ha megérintettük, utánunk jön. Talán.